

טיפול בצמחים פולשים ביער מנחמיה: הטמעת מודל טיפול בצמחים פולשים

כנס מחקרי קק"ל 2026

ענת אידלמן

מדור בריאות היער, מחלקת יערנות ופיתוח מקצועי

אגף הייעור, קק"ל

נובמבר 2025

קרן קימת לישראל
K K L - J N F
אגף הייעור

תוכנית עבודה רב-שנתית לטיפול בצמחים פולשים

1. הטיפול בצמחים פולשים בשטחי היער צריך להתבצע בראייה ארוכת טווח ובהתאם לסדרי

עדיפויות (כמפורט במסמך "עקרונות לבלימת צמחים פולשים במקרקעי הייעור", 2024).

2. התוכנית ליער מנחמיה היא פיילוט ראשון של תוכנית ארוכת טווח לממשק צמחים פולשים.

תהליך העבודה

1. ניתוח שטח, איסוף מידע קיים וחומרי רקע - סטטוטוריקה, סקרים, טופוגרפיה ועוד.

2. סקר צמחים פולשים ביער - סקר רכוב בשילוב צילומי רחפן.

3. בניית תוכנית עבודה רב-שנתית לטיפול וניטור:

א- תיעדוף שטחים לטיפול ע"פ סדרי עדיפויות בהתאם למודל של ד"ר עוזד כהן

ב- בניית תוכנית עבודה רב-שנתית

ג- גזירת תוכנית עבודה שנתית הכוללת: דיוק גבולות שטחים לטיפול שנתי (תלוי תקציב וסדרי עדיפות),

מועדי טיפול וניטור

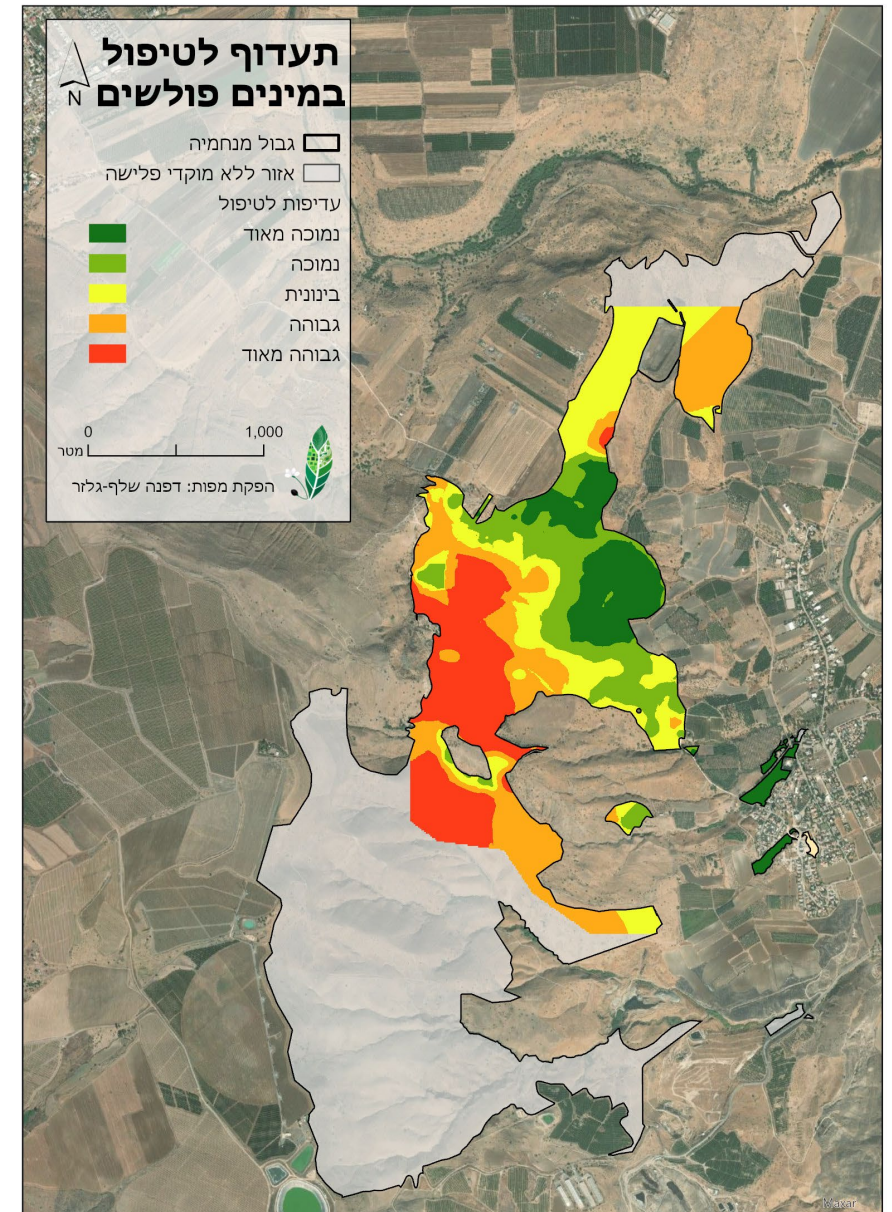
קרן קימת לישראל
K K L - J N F
אגף הייעור

תיעדוף שטחים לטיפול פולשים במינים פולשים

שיקולים בבניית תוכנית רב-שנתית:

1. הסתמכות על המיפוי ומודל תיעדוף השטחים
2. מתן עדיפות לשטחים בהם בוצעו טיפולים בצומח פולש בשנתיים האחרונות
3. קביעת שטחי עבודה גדולים ורציפים - גם אם חלקם קיבלו תיעדוף נמוך יותר

המטרה - טיפול בשטחים הניתנים לשיקום

תוצרי המודל של עודד כהן

עדיפות לטיפול

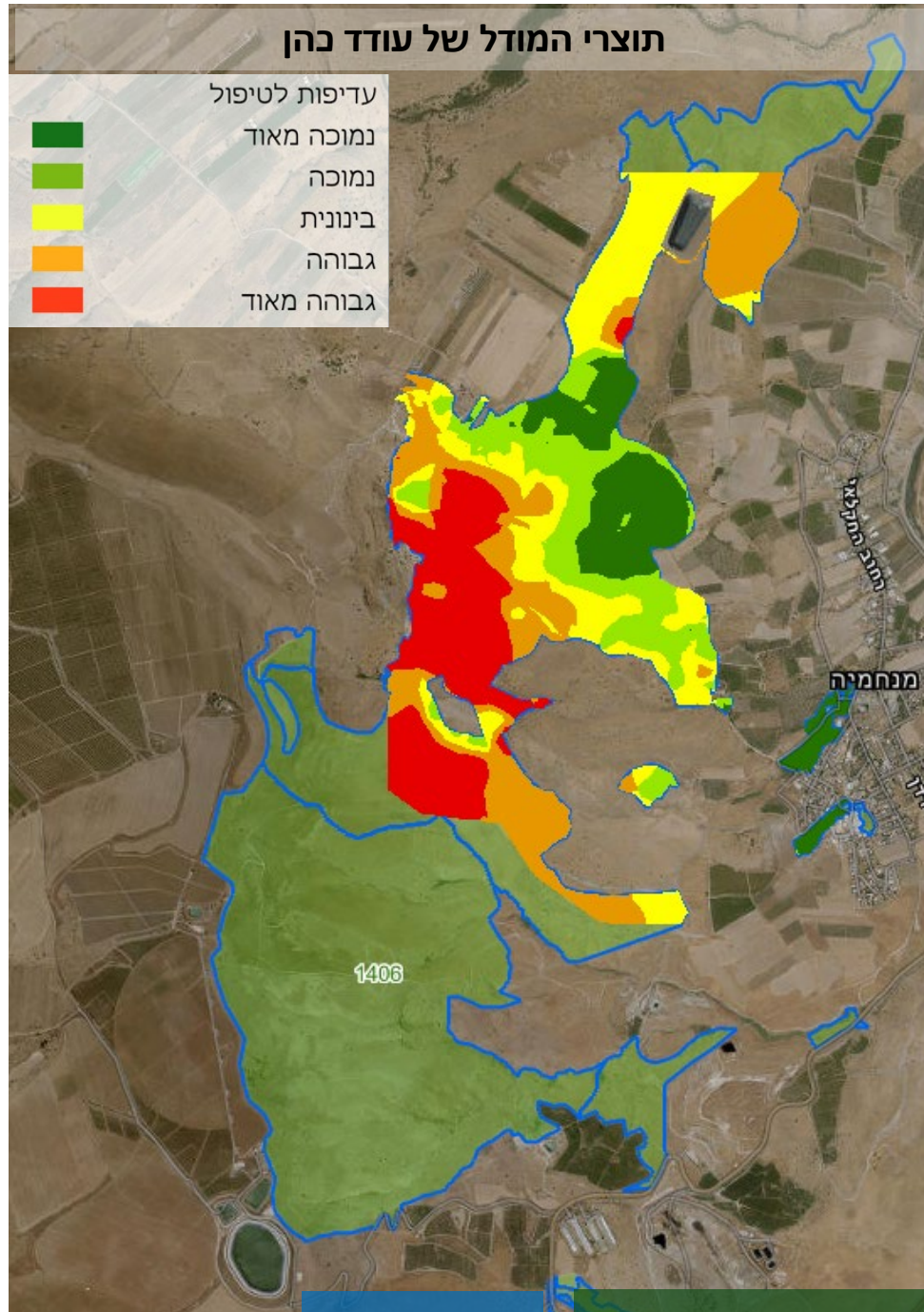
נמוכה מאוד

נמוכה

בינונית

גבוהה

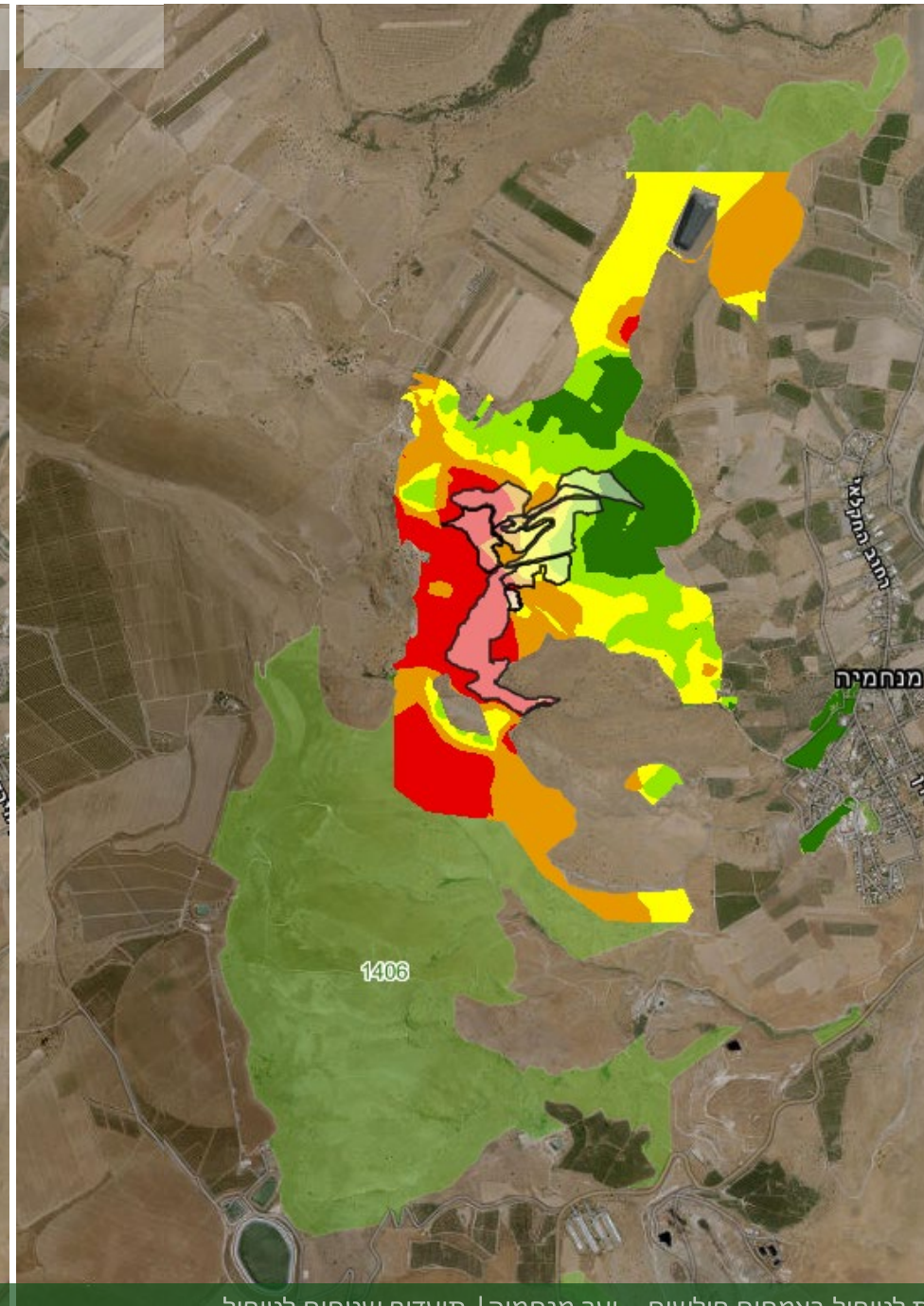
גבוהה מאוד

סדר שטחים לטיפול:

1 – גבוה

9 – נמוך

גזירת תוכנית עבודה שנתית

1. הכנסת שטחים לעבודה לפי סדר עדיפות ולפי יכולת ביצוע משוערת

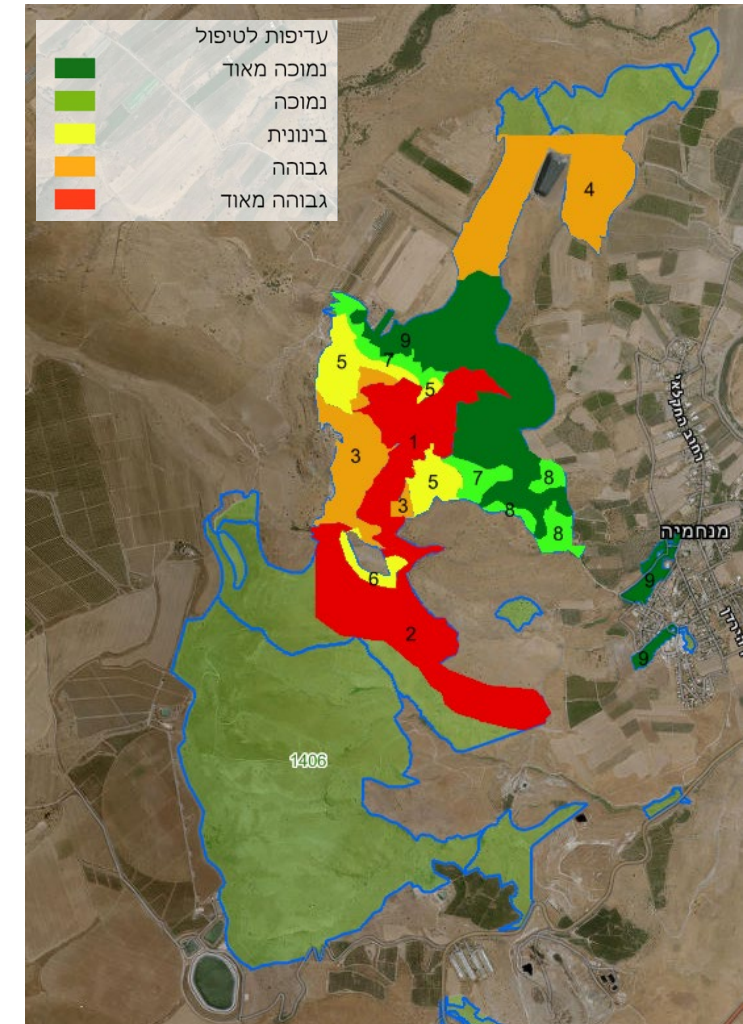
2. בכל שנה יבוצע תחילה ניטור וטיפול חוזר בכל השטחים בהם בוצע

טיפול בשנים הקודמות

3. בשנה הראשונה - 2 ניטורים בשטח. לאחר מכן ניטור פעם בשנה

ללא מגבלת שנים

4. לאחר נטיעות - ניטור אחת לרבעון בשנה הראשונה

ממחקר ומודל לכלי עבודה נגיש

1. שדרוג פלטפורמת דיווח ואיסוף תצפיות

2. שימוש במודל דינמי שמשתנה אוטומטית:

- בעת הוספת מוקדי פולשים חדשים

- התייחסות לשטחים שנכנסו לטיפול בפולשים

3. מודל תיעדוף שטחים לניטור

4. הנגשת המערכת לעובדי קק"ל והטמעה בארגון

איסוף תצפיות

מין הצמח הפולש

- אודרכת מצויה
- אחר
- אילנתה בלוטית
- דודניאה דביקה
- סטוקליניס מפריק
- סיננת החולות
- ינבוס ב.מ.
- ינבוס המסקיטו
- כסייה סטורטי
- לנסנה ססמונית
- סולנס שסוע
- פלפלון בכות
- פלפלון דמוי-אלה
- פרקינסוניה שיננית
- צתור כחלחל
- קיקון מצוי
- רב מוץ מפוספס
- יסיה אוסטורליה אחרת
- שיטה כחלחלה
- שיטה מחסנית
- שיטה סליצנה
- שיטת ויקטוריה
- סנה לענתית

קרן קיימת לישראל
K K L - J N F
אגף היעור

תודות

תודה לאזור גליל תחתון ובמיוחד
לדר דרור ועוזי אליהו

תודה על ההקשבה

צילומי רחפן של עודד כהן במסגרת סקר צמחים פולשים ביער מנחמיה

יער מנחמיה

- יער מנחמיה משתרע על פני כ-2,000 דונם
- ניטע לראשונה בשנות ה-60 בעיקר באורן ירושלים, איקליפטוס וטטרקלינים
- ישנם עומדים שניטעו במיני שיטים פולשניות
- כיום מצויים צמחים פולשים בכל שטחי היער: שיטת ויקטוריה,

שיטה כחלחלה, שיטת סליצינה, פרקינסוניה שיכנית ועוד

שלב 2 - סקר צמחים פולשים מורחב

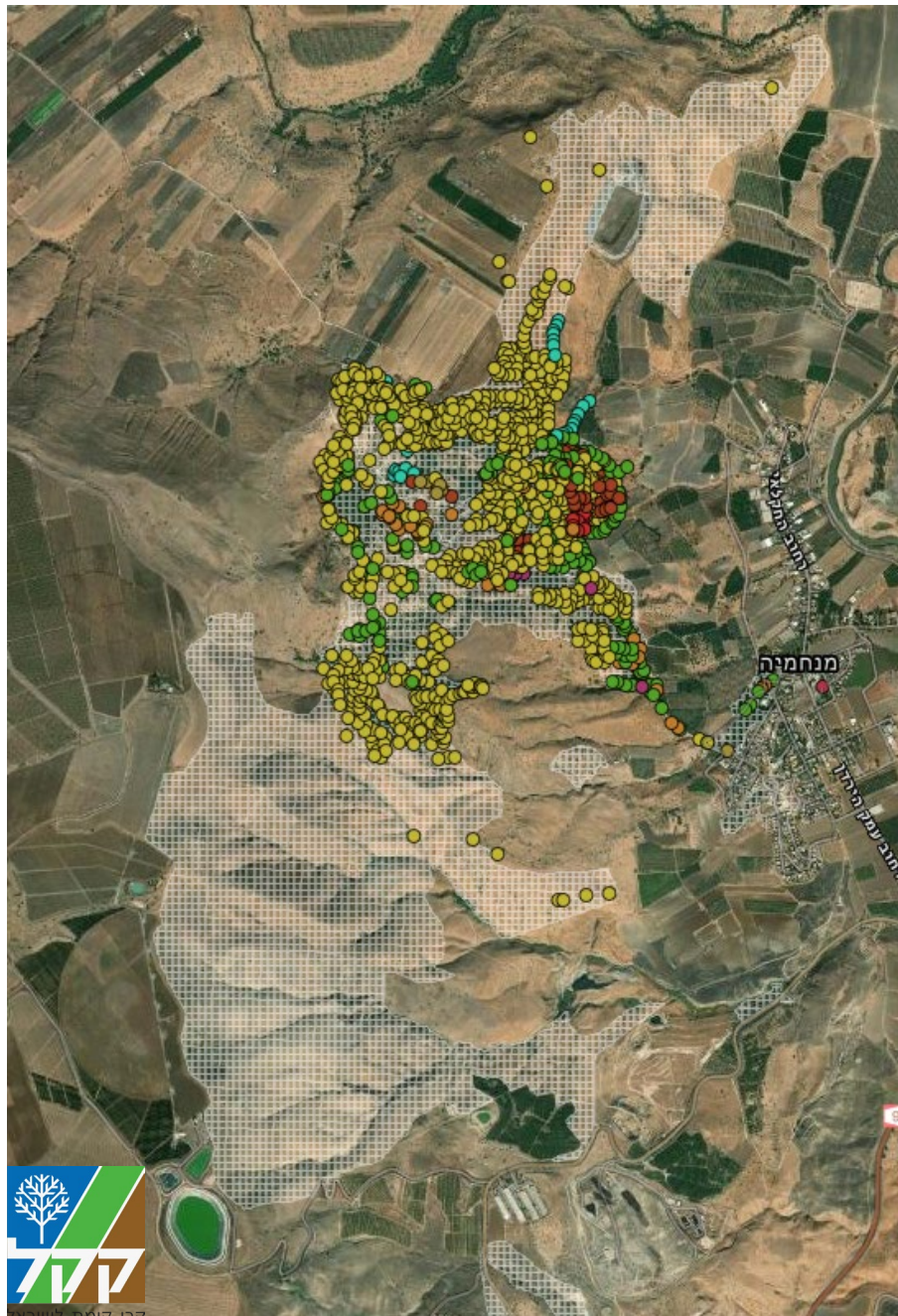
סקר רכוב וסקר רחפן

- שטח היער חולק למשבצות של 33×33 מטרים (דונם).
- בכל משבצת בוצע מיפוי של המינים הפולשים כך שכל נקודה מייצגת מין פולש אחד.
- המידע כולל רק את שם המין ומספר פרטים

איסוף תצפיות

מין הצמח הפולש

- אזדרכת מצויה
- אחר
- אילנתה בלוטית
- דודניאה דביקה
- טטורליניס מפריק
- טיונית החולות
- ינבוט ב.מ
- ינבוט המסקיו
- כסייה סטורטי
- לנטנה ססגונית
- סולנום שסוע
- פלפלון בכות
- פלפלון דמוי-אלה
- פרקינסוניה שיכנית
- צחר כחלחל
- קיקיון מצוי
- רב מוץ מפוספס
- ויטה אוסטרליה אחרת
- שיטה כחלחלה
- שיטה מחטנית
- שיטה סליצינה
- שיטת ויקטוריה
- סנה לענתית

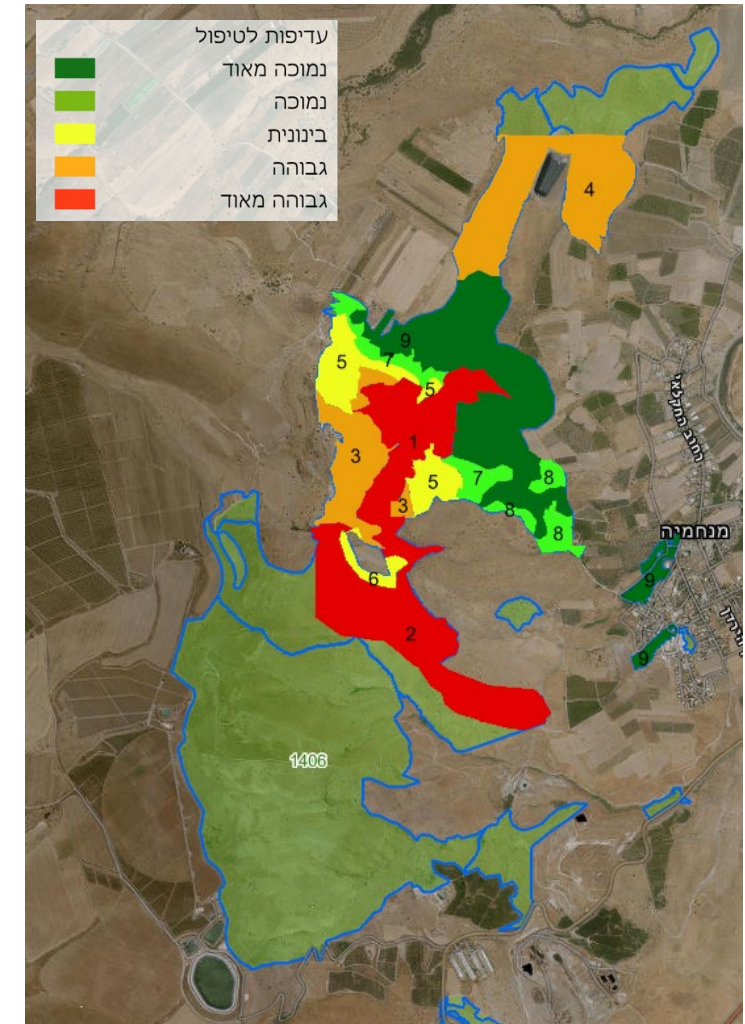

קרן קימת לישראל
K K L - J N F
אגף הייעור

בניית תוכנית עבודה רב-שנתית

מידע בתוכנית עבודה רב-שנתית:

1. תיעדוף כללי
2. עומדי יער
3. שטח מוערך בדונם
4. שנים בהן בוצע טיפול בשטח
5. רשימת מינים פולשים
6. מטרת הטיפול
7. תיאום מול גורמים חיצוניים
8. שנת עבודה משוערת
9. הערכת תקציב

תוכנית עבודה רב-שנתית

מס"ד	עומד	טיפול בכל שטח העומד	שטח מוערך לטיפול (דונם)	שנת התחלת הטיפול	שנת טיפול אחרון	מספר יחידת ממשק מינים פולשים	רשימת מינים פולשים	מטרת הטיפול	סדר עדיפות יחידת ממשק	שיקולים סביבתיים נוספים	צורך בתיאום עם גורמים סמוכים/נוספים	שנת טיפול	הערות	שנת תוכנית עבודה	הערכת תקציב	סדר עדיפות טיפול
9	3-228	לא	15	2025	2025	15	שיטת ויקטוריה, שיטת עלי ערבה	ביעור מקומי מלא	1	חקלאות סמוכה	חקלאים	2		2026	15,000 ₪	1
10	4-127	לא	21	2024	2025	9, 7, 8	שיטת ויקטוריה, שיטת עלי ערבה	ביעור מקומי מלא	4		לא	3	נטיעות חדשות	2026	21,000 ₪	1
11	2-123	לא	1	--	--	17	שיטת עלי ערבה	ביעור מקומי מלא	2		לא	0	שטח כלוא בין עומדי היער אשר טופלו בשנים האחרונות	2026	1,000 ₪	2
12	6-106 6-107 2-224 2-214	לא	30	--	--	21	שיטת ויקטוריה	ביעור מקומי מלא	1		לא	0		2026	30,000 ₪	2
13	2-212 2-213 6-106	לא	6	--	--	19	שיטת ויקטוריה	ביעור מקומי מלא	1		לא	0		2026	6,000 ₪	2

